

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 28/19

Λουξεμβούργο, 14 Μαρτίου 2019

Απόφαση στην υπόθεση C-118/17
Zsuzsanna Dunai κατά ERSTE Bank Hungary Zrt.

Η ουγγρική νομοθεσία που αποκλείει την αναδρομική ακύρωση σύμβασης δανείου η οποία έχει συνομολογηθεί σε ξένο νόμισμα και περιλαμβάνει καταχρηστική ρήτρα συναλλαγματικού κινδύνου είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης

Η σύμβαση πρέπει να μπορεί να ακυρωθεί όταν δεν είναι δυνατό να εξακολουθήσει να ισχύει χωρίς την καταχρηστική ρήτρα

Τον Μάιο του 2007, η Zsuzsanna Dunai συνήψε με την ERSTE Bank Hungary, τράπεζα ουγγρικού δικαίου, σύμβαση δανείου σε ελβετικά φράγκα (CHF). Κατά τους όρους της σύμβασης, το δάνειο θα χορηγούνταν σε ουγγρικά φιορίνια (HUF) και η μετατροπή από CHF σε HUF θα γινόταν κατ' εφαρμογήν της συναλλαγματικής ισοτιμίας CHF-HUF που θα προέκυπτε από την τιμή αγοράς την οποία θα εφάρμοζε η τράπεζα κατά την ημερομηνία εκταμίευσης του δανείου. Στη σύμβαση προβλεπόταν επίσης ότι το δάνειο θα εξοφλούνταν σε HUF και ότι το ποσό των δόσεων θα υπολογιζόταν με βάση τη συναλλαγματική ισοτιμία CHF-HUF που θα προέκυπτε από την τιμή πώλησης την οποία θα εφάρμοζε η τράπεζα κατά την ημερομηνία καταβολής κάθε δόσης.

Το γεγονός ότι το δάνειο συνομολογήθηκε σε CHF και χορηγήθηκε σε HUF συνεπαγόταν επίσης συναλλαγματικό κίνδυνο συνδεδεμένο με τη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας CHF-HUF. Κατά τη σύμβαση, τον συναλλαγματικό κίνδυνο έφερε η δανειολήπτρια. Κατά τη διάρκεια των ετών που ακολούθησαν τη σύναψη της σύμβασης, ο συναλλαγματικός κίνδυνος επήλθε κατά τρόπο συγκεκριμένο με τη σημαντική υποτίμηση του HUF έναντι του CHF, με συνέπεια να αυξηθεί κατά πολύ το ποσό των εξοφλητικών δόσεων.

Το 2014 ψηφίστηκαν στην Ουγγαρία διάφοροι νόμοι (στο εξής: νόμοι του 2014) με σκοπό, μεταξύ άλλων, την τροποποίηση ορισμένων καταχρηστικών ρητρών περιλαμβανόμενων σε συμβάσεις δανείου που είχαν συνομολογηθεί σε ξένο νόμισμα, συμπεριλαμβανομένης της ρήτρας που επέτρεπε στις τράπεζες να αποκομίσουν κέρδος λόγω της διαφοράς συναλλαγματικής ισοτιμίας που προέκυπτε από την εφαρμογή διαφορετικών ισοτιμιών κατά την εκταμίευση και κατά την εξόφληση του δανείου. Εντούτοις, οι νόμοι του 2014 δεν έθιξαν τις ρήτρες των συμβάσεων δανείου κατά το μέρος που αφορούσαν τον συναλλαγματικό κίνδυνο, ο οποίος συνέχισε έτσι να βαρύνει τους δανειολήπτες.

Οι νόμοι του 2014 προβλέπουν επίσης ότι ο δανειολήπτης δεν μπορεί να επιτύχει την αναδρομική ακύρωση (ήτοι την ακύρωση που ισχύει από ημερομηνία προγενέστερη εκείνης κατά την οποία θα εκδοθεί δικαστική απόφαση επί της ακύρωσης) σύμβασης δανείου που περιλαμβάνει καταχρηστική ρήτρα μη καλυπτόμενη ευθέως από τους νόμους αυτούς, όπως είναι η ρήτρα συναλλαγματικού κινδύνου.

Το Budai Központi Kerületi Bíróság (κεντρικό δικαστήριο της περιφέρειας της Βούδας, Ουγγαρία), ενώπιον του οποίου προσέφυγε η Z. Dunai κατά της ERSTE Bank Hungary όσον αφορά το κύρος της μεταξύ τους σύμβασης δανείου, ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του συμβατού των νόμων του 2014 με την οδηγία περί καταχρηστικών ρητρών¹, κατά την οποία, αφενός, τέτοιες ρήτρες δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές και, αφετέρου, η σύμβαση που περιλαμβάνει τέτοιες

¹ Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29).

ρήτρες είναι δυνατόν να διατηρηθεί σε ισχύ μόνον εφόσον μπορεί να εξακολουθήσει να ισχύει χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο διαπιστώνει, καταρχάς, ότι η εκ μέρους του Ούγγρου νομοθέτη αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με την πρακτική των πιστωτικών ιδρυμάτων να συνάπτουν συμβάσεις δανείου περιλαμβάνουσες ρήτρες σχετικές με τη διαφορά συναλλαγματικής ισοτιμίας, και συγκεκριμένα η τροποποίηση των ρητρών αυτών διά της νομοθετικής οδού με ταυτόχρονη διατήρηση του κύρους των συμβάσεων δανείου, αποτελεί επιλογή η οποία ευθυγραμμίζεται με τον σκοπό που επιδιώκει ο νομοθέτης της Ένωσης στον τομέα των συμβάσεων που περιλαμβάνουν καταχρηστικές ρήτρες. Ο σκοπός αυτός συνίσταται, ειδικότερα, στην αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, με ταυτόχρονη διατήρηση, στο μέτρο του δυνατού, του κύρους της συμβάσεως ως όλου, και όχι στην ακύρωση όλων των συμβάσεων που περιέχουν καταχρηστικές ρήτρες.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ωστόσο ότι μια καταχρηστική ρήτρα πρέπει καταρχήν να θεωρείται ως ουδέποτε υπάρξασα, οπότε δεν μπορεί να παράγει αποτελέσματα έναντι του καταναλωτή, με συνέπεια την επαναφορά του στη νομική και πραγματική κατάσταση στην οποία θα τελούσε αν δεν υπήρχε η επίμαχη ρήτρα.

Κατά συνέπεια, όσον αφορά τις σχετικές με τη διαφορά συναλλαγματικής ισοτιμίας ρήτρες, **οι νόμοι του 2014 μπορούν να θεωρηθούν σύμφωνοι με την οδηγία αν καθιστούν δυνατή την επαναφορά του καταναλωτή στη νομική και πραγματική κατάσταση στην οποία θα τελούσε αν δεν υπήρχαν οι επίμαχες καταχρηστικές ρήτρες**, ιδίως διά της θεμελίωσης δικαιώματος προς επιστροφή του οφέλους που αποκόμισε αδικαιολογήτως ο επαγγελματίας βάσει των ρητρών αυτών. Στο ουγγρικό δικαστήριο εναπόκειται να ελέγξει αν η προϋπόθεση αυτή συνέτρεχε εν προκειμένω.

Όσον αφορά τη ρήτρα συναλλαγματικού κινδύνου, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η ρήτρα αυτή καθορίζει το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, με αποτέλεσμα, σε περίπτωση που αποδειχθεί ο καταχρηστικός της χαρακτήρας, να μην είναι νομικώς εφικτή η διατήρηση σε ισχύ της σύμβασης που περιλαμβάνει τέτοια ρήτρα, πράγμα το οποίο οφείλει πάντως να εκτιμήσει το ουγγρικό δικαστήριο.

Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει, με βάση την απόφαση περί παραπομπής, ότι οι νόμοι του 2014 συνεπάγονται κατά τα φαινόμενα ότι ο καταναλωτής, όταν προβάλλει τον καταχρηστικό χαρακτήρα, ιδίως, της ρήτρας που αφορά τον συναλλαγματικό κίνδυνο, πρέπει επίσης να ζητήσει από το επιληφθέν δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η σύμβαση παραμένει έγκυρη έως την ημερομηνία έκδοσης της απόφασής του. Επομένως, **οι νόμοι αυτοί είναι ικανοί να εμποδίσουν την απαλλαγή του καταναλωτή από την υποχρέωση τήρησης της σχετικής καταχρηστικής ρήτρας και να μην επιτρέψουν την ακύρωση, στο σύνολό της, σύμβασης που περιλαμβάνει τέτοια ρήτρα αν η σύμβαση αυτή δεν μπορεί να εξακολουθήσει να ισχύει χωρίς την εν λόγω ρήτρα**. Κατά συνέπεια, ως προς τα σημεία αυτά, οι νόμοι του 2014 δεν είναι συμβατοί με τις απαιτήσεις που απορρέουν από την οδηγία.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

